ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 13ης Δεκεμβρίου 1985

σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ (IV/30.017 – Δικαίωμα του δημιουργού νέου είδους: τριαντάφυλλα)

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(85/561/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης [1], όπως τροποποιήθηκε πρόσφατα από την πράξη προσχώρησης της Ελλάδας, και ιδίως τα άρθρα 2, 3 και 4,

την καταγγελία που υπέβαλε ο René Royon στην Επιτροπή στις 31 Ιανουαρίου 1980, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17,

την απόφαση της Επιτροπής, της 9ης Δεκεμβρίου 1983 να κινήσει τη σχετική διαδικασία,

την αίτηση αρνητικής πιστοποίησης και την κοινοποίηση που υποβλήθηκαν στις 27 Απριλίου 1985, από τον Alain Meilland, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού αριθ. 17,

αφού έδωσε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, την ευκαιρία να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τις αιτιάσεις που έλαβε υπόψη η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και σύμφωνα με τον κανονισμό 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου [2],

τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Α. Τα ενδιαφερόμενα μέρη

(1) Τα ενδιαφερόμενα μέρη στην παρούσα υπόθεση ασκούν την κύρια δραστηριότητά τους, στον οικονομικό τομέα των καλλωπιστικών φυτών· είναι ειδικευμένα στο είδος «τριαντάφυλλα» που συνιστά μία ειδική αγορά.

(2) Η ομόρρυθμη εταιρεία Meilland et Cie, με έδρα την Antibes, εκμεταλλεύεται, σε όλες τις χώρες, διάφορες ποικιλίες τριαντάφυλλων που παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο υπό την επωνυμία «Selection Meilland» (επιλογή Μέιλλαντ).

Οι εταίροι είναι οι εξής:
— Alain Meilland,
— Marie-Louise Paolino, χήρα Francis Meilland,
— Raymond Richardier.

Οι δραστηριότητες της επιχείρησης αυτής περιλαμβάνουν ταυτόχρονα τη δημιουργία νέων ποικιλιών τριαντάφυλλων, την παραγωγή φυτών, την εκμετάλλευση των φυτών αυτών (εκμετάλλευση «κήπου») ή ανθέων (εκμετάλλευση «κομμένων ανθέων») και τη χονδρική και λιανική πώλησή τους μέσω δικτύου κατόχων αδειών εκμετάλλευσης (δικαιοδόχων) και κατόχων περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης σε διεθνή κλίμακα.

Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης Universal Plants, με έδρα την Cannet des Maures, εξειδικεύεται κυρίως στην παραγωγή των τριανταφυλλιών αυτών. Είναι επίσης δημιουργός ορισμένων από τις ποικιλίες αυτές ή της έχουν παραχωρηθεί δικαιώματα για την εκμετάλλευσή τους.

Οι εταίροι είναι οι εξής:
— Alain Meilland,
— Raymond Richardier.

Η Marie-Louise Paolino είναι η διαχειρίστρια της εταιρείας.

Οι δύο αυτές επιχειρήσεις ενεργούν υπό την επωνυμία Universal Rose Selection-Meilland (URS-M, στο εξής «Meilland»).

Λόγω της οικονομικής σημασίας, από ποιοτική και ποσοτική άποψη, των ποικιλιών που παράγει, οι οποίες πωλούνται σε πολλές χώρες, και ιδιαίτερα στις κυριότερες αγορές καλλωπιστικών φυτών που είναι η Βόρειος Αμερική και η Ευρώπη, η Meilland συγκαταλέγεται κατά τα τελευταία τριάντα έτη, μεταξύ των κυριότερων δημιουργών και παραγωγών ρόδων σε παγκόσμια κλίμακα. Ο κύκλος εργασιών της ανέρχεται αυτή τη στιγμή σε 12 περίπου εκατομμύρια ECU· πραγματοποιείται δε κατά τα δύο τρίτα στα κράτη της Κοινότητας και περιλαμβάνει τόσο την πώληση της δικής της παραγωγής όσο και τα εισοδήματα που εισπράττει απο τρίτους, που εκμεταλλεύονται τις ποικιλίες της.

(3) Στη Γαλλία, η Meilland παραχώρησε το δικαίωμα εμπορικής εκμετάλλευσης των ποικιλιών της στους συζύγους Francisque Richardier (στο εξής «Richardier»), οι οποίοι είναι συγγενείς του Raymond Richardier. Οι σύζυγοι Richardier έχουν την αποκλειστική άδεια να παράγουν και να πωλούν, οι ίδιοι ή μέσω τρίτων, στη Γαλλία τα φυτά και τα κομμένα άνθη των ποικιλιών Selection Meilland, κατ' εφαρμογήν σύμβασης του είχαν συνάψει με τη Meilland στις 30 Σεπτεμβρίου 1968. Με την ιδιότητα αυτή, ενεργούν υπό την επωνυμία Universal Rose Selection-France (URS-F), στην Tassin la Demi-Lune, ως κάτοχοι γενικής άδειας εκμεταλλεύσεως (δικαιοδόχοι), και χορηγούν περαιτέρω άδειες εκμετάλλευσης στους γάλλους καλλιεργητές φυτωρίων και λοιπούς καλλιεργητές δενδροκηπευτικών που επιθυμούν να εκμεταλλευτούν τις εν λόγω ποικιλίες.

[1] ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.
[2] ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.

(4) Ο Royon, την εποχή του εργαζόταν στην Meilland ως διευθυντής, επιφορτισμένος με καθήκοντα διοίκησης και διαχείρισης, και ως κύριος αρμόδιος για τη διεθνή διάθεση των ποικιλιών Selection Meilland, έλαβε το 1971, παράλληλα και ανεξάρτητα, και σε συμφωνία με την Meilland, περαιτέρω άδεια εκμετάλλευσης απο τον Richardier. Ως κάτοχος της άδειας αυτής, παρήγαγε σε θερμοκήπιο, στην επιχείρησή του «Les Roses du Capitou», στην Antibes, τριανταφυλλιές Selection Meilland, μεταξύ των οποίων η ποικιλία Sonia, των οποίων εκμεταλλευόταν τα κομμένα άνθη. Το 1983, ο Royon έπαυσε να ασκεί τη δραστηριότητα αυτή και εκχώρησε τις εγκαταστάσεις του.

Β. Τα προϊόντα και η διανομή τους

(5) Τα προϊόντα τα οποία αφορά η σύμβαση που αναφέρεται στην παρούσα απόφαση είναι φυτά και κομμένα άνθη τριανταφυλλιάς των ποικιλιών Sweet Promise-Sonia Meilland και Pitica/Kyria, μια φυσική παραλλαγή της πρώτης, που ανακαλύφθηκε το 1971 στα θερμοκήπια του Royon, και είναι ποικιλίες Selection Meilland. Οι ποικιλίες Selection Meilland γενικότερα, προορίζονται είτε για τους επαγγελματίες καλλιεργητές δενδροκηπευτικών, που εξειδικεύονται στην παραγωγή κομμένων ανθέων τα οποία πωλούνται στους καταναλωτές, είτε σε ιδιώτες ερασιτέχνες που καλλιεργούν φυτά τριανταφυλλιάς στον κήπο τους. Σχεδόν όλες οι ποικιλίες αυτές προστατεύονται, κατά κανόνα, από πιστοποιητικό δημιουργίας νέου φυτικού είδους, όπως συμβαίνει σε όλα τα κράτη μέλη (εκτός απο την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο) και σε ορισμένες τρίτες χώρες— ή, μερικές φορές, από δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Εξάλλου, κάθε μία από τις ποικιλίες αυτές διατίθεται στην αγορά υπό ένα σήμα το οποίο προστατεύεται διεθνώς. Περίπου 150 ποικιλίες Selection Meilland, με παραγωγή ανώτερη των 1 000 ή 2 000 φυτών, είχαν καλλιεργηθεί τον Ιανουάριο του 1980, ημερομηνία που υποβλήθηκε η καταγγελία· μεταξύ των ποικιλιών αυτών, 24 καλλιεργούνταν στο σύνολο της Κοινότητας και σε 25 τρίτες χώρες για τα κομμένα άνθη τους, μεταξύ των οποίων η ποικιλία Sonia. Παράλληλα, η Meilland καλλιεργούσε μεγάλο αριθμό άλλων ποικιλιών σε περιορισμένη ποσότητα, ως υλικό επιλογής.

(6) α) Ο αριθμός των τριανταφυλλιών κήπου, που προορίζονται για ιδιώτες ερασιτέχνες, υπολογίζεται σε 150 εκατομμύρια πωλούμενα κάθε χρόνο στην Ευρώπη φυτά· περίπου 20 εκατομμύρια είναι προστατευμένες ποικιλίες και αντιπροσωπεύουν κύκλο εργασιών στο λιανικό εμπόριο περίπου 30 εκατομμυρίων ECU. Η ποσότητα αυτή διατίθεται, κατά δύο τρίτα από τέσσερις κύριους παραγωγούς —τους γερμανούς Kordes και Tantall και τους γάλλους Meilland και Delbard— ή άλλους κατόχους αδειών στις διάφορες χώρες της Κοινότητος.

β) Ο αριθμός των τριανταφυλλιών, για το εμπόριο κομμένων ανθέων, που κατά 90 % είναι προστατευμένες ποικιλίες, υπολογίζεται σε 200 εκατομμύρια φυτά καλλιεργούμενα από ροδοκαλλιεργητές όλου του κόσμου. Από αυτά, τα δύο τρίτα βρίσκονται στην Ευρώπη, όπου αντιπροσωπεύουν 3 000 εκτάρια θερμοκηπίων και όπου περίπου 20 εκατομμύρια από αυτά τα φυτά ανανεώνονται κάθε χρόνο και αντιπροσωπεύουν, κατά μέσο όρο, ποσό αξίας περίπου 25 εκατομμυρίων ECU. Λαμβάνοντας υπόψη τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, περίπου 5 δισεκατομμύρια κομμένων ανθέων πωλούνται κάθε χρόνο σε ιδιώτες στην Κοινότητα· από αυτόν τον αριθμό, περίπου το μισό είναι ποικιλίες που προστατεύονται στο όνομα των τεσσάρων κύριων παραγωγών —οι Meilland και Kordes που είναι ισοδύναμοι παρά τις διακυμάνσεις από τον ένα χρόνο στον άλλο, μετά ο αμερικανός Hill και ο ολλανδός de Ruiter.

(7) Κατά κανόνα, οι παραγόμενες ποικιλίες αποτελούν «δημιουργίες», υπό την έννοια ότι είναι αποτέλεσμα έρευνας βασιζόμενης σε δύο τουλάχιστον υπάρχουσες ποικιλίες, με διασταυρώσεις περισσότερο ή λιγότερο συστηματικές, στο πλαίσιο δραστηριοτήτων δημιουργικής επιλογής. Στις εγκαταστάσεις των δημιουργών νέων ειδών, όπως εξάλλου και στη φύση, οι «επιλογές» διασταύρωσης μπορούν επίσης να γίνονται εμπειρικά με την παρεμβολή φυσικών παραγόντων, όπως ο άνεμος ή τα έντομα. Ορισμένες όμως ποικιλίες είναι αποτέλεσμα μεταλλαγών. Υπάρχει διαφορά μεταξύ της «φυσικής μεταλλαγής», που εμφανίζεται χωρίς οποιαδήποτε επέμβαση, και της τεχνητά «προκαλούμενης μεταλλαγής», μετά από εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων που το αποτέλεσμά τους είναι συχνά αβέβαιο.

Η μεταλλαγή υλοποιείται με ένα βλαστό, για τον οποίο συνήθως χρησιμοποιούνται οι λέξεις «μεταλλαγή» ή «sport», που εμφανίζεται σε φυτό ήδη υπάρχουσας ποικιλίας, η οποία ονομάζεται «φυτομητέρα». Μοσχεύματα που αποκόπτονται από τον πρώτο αυτό βλαστό επιτρέπουν τον επ' αόριστο πολλαπλασιασμό του, μέσω εμβολιασμού, και τη διατήρηση των χαρακτηριστικών του. Η φυσική μεταλλαγή, που είναι ενδιαφέρουσα από εμπορικής πλευράς, είναι ένα φαινόμενο σχετικά σπάνιο το οποίο, εξάλλου, είναι συνήθως δυνατό να εντοπιστεί με βεβαιότητα μόνο από έμπειρο καλλιεργητή. Για να μπορεί να χορηγηθεί στη μεταλλαγή έννομη προστασία χαρακτηριζόμενη ως «δημιουργία νέου φυτικού είδους», στη Γαλλία και στις χώρες στις οποίες ισχύει σύστημα προστασίας που βασίζεται στη σύμβαση UPOV (Convention Internationale pour la protection des obtentions végétales, διεθνης σύμβαση για την προστασία των νέων φυτικών ειδών που συνάφθηκε στο Παρίσι στις 2 Δεκεμβρίου 1961), πρέπει να υποβληθεί όπως όλες οι νέες ποικιλίες, σε προηγούμενες εξετάσεις με τις οποίες επιδιώκεται να εξακριβωθεί ότι παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται από τη σχετική νομοθεσία. Τόσο στην περίπτωση μεταλλαγών όσο και στην περίπτωση ποικιλιών που είναι αποτέλεσμα εργασιών επιλογής, η εξακρίβωση αυτή γίνεται μετά από εξετάσεις πολλών βλαστητικών κύκλων και των οποίων, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι διαφορετικό κάθε φορά και αβέβαιο. Η σκοπιμότητα ανάληψης των σχετικών εξόδων είναι συνεπώς θέμα εκτίμησης, που προϋποθέτει πείρα και γνώσεις, ιδίως ως προς το άνοιγμα νέων αγορών.

(8) Στην ειδική περίπτωση που, όπως συνέβη με την ποικιλία Pitica/Kyria, μία φυσική μεταλλαγή ανακαλύφτηκε από έναν τρίτο σε ένα φυτό-μητέρα μιας ποικιλίας που ήδη προστατεύεται στο όνομα του πρώτου δημιουργού νέου είδους, το πρόβλημα που τίθεται είναι να καθοριστεί η έκταση των αντίστοιχων ενδεχόμενων δικαιωμάτων κάθε μέρους —του τρίτου που ανακάλυψε τη μεταλλαγή και του αρχικού δημιουργού νέου είδους— βάσει του νόμου για τη νέα ποικιλία που είναι αποτέλεσμα της μεταλλαγής. Για τα φυτικά είδη, η βασική αυτή αρχή έχει μεγάλη οικονομική σημασία, ιδίως στον τομέα της καλλιέργειας δένδρων και ανθέων, όπου κάθε νέα ποικιλία —είτε πρόκειται για μεταλλαγή είτε πρόκειται για νέα δημιουργία— μπορεί αυτή καθαυτή να έχει, από τη μία μέρα στην άλλη, μεγάλη επιτυχία και να αντιπροσωπεύει μεγάλο μερίδιο στην αγορά, όπως π.χ. το τριαντάφυλλο Baccara στην εποχή του ή το τριαντάφυλλο Sonia ακόμα και σήμερα.

Οι σχέσεις μεταξύ, αφενός, του δημιουργού του φυτού-μητέρας που έχει υποστεί φυσική μεταλλαγή ή της ποικιλίας που χρησιμοποιήθηκε ως αρχική πηγή της μεταλλαγής και, αφετέρου, του τρίτου που ανακάλυψε ή που δημιούργησε τη νέα ποικιλία, που προέρχεται από την πρώτη, ρυθμίζονται από τις ακόλουθες διατάξεις του γαλλικού νόμου αριθ. 70489 της 11ης Ιουνίου 1970 περί προστασίας των νέων φυτικών ειδών:

α) άρθρο 1 παράγραφος 1:

«Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, καλείται νέο φυτικό είδος, η νέα φυτική ποικιλία που δημιουργείται ή ανακαλύπτεται.»·

β) άρθρο 3 παράγραφος 1:

«Κάθε νέο φυτικό είδος δύναται να αποτελέσει αντικείμενο τίτλου ιδιοκτησίας, αποκαλούμενου "πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους", το οποίο παρέχει στον κάτοχό του αποκλειστικό δικαίωμα παραγωγής, εισαγωγής στο έδαφος όπου εφαρμόζεται ο παρών νόμος, πωλήσεως ή διαθέσεως προς πώληση ολοκλήρου ή τμήματος του φυτού ή των στοιχείων αναπαραγωγής ή φυτικού πολλαπλασιασμού της σχετικής ποικιλίας και των ποικιλιών που προέρχονται απ' αυτήν με νοθογένεια, όταν η αναπαραγωγή απαιτεί την επαναλαμβανόμενη χρησιμοποίηση της αρχικής ποικιλίας.»·

γ) άρθρο 23 παράγραφος 2:

«Με επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 3, δεν συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων του κατόχου πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους η χρησιμοποίηση της προστατευόμενης ποικιλίας ως βάσης για τη δημιουργία νέας ποικιλίας.»

Ο γαλλικός νόμος βασίζεται στη σύμβαση UPOV, η οποία ορίζει, στο άρθρο 5 παράγραφος 3, ότι:

«δεν είναι αναγκαία η άδεια του δημιουργού νέου είδους για τη χρησιμοποίηση μιας νέας ποικιλίας ως βάσης για τη δημιουργία άλλων νέων ποικιλιών, ούτε για τη διάθεση στο εμπόριο των νέων αυτών ποικιλιών»

και ότι η άδεια αυτή απαιτείται μόνο

«όταν η επαναλαμβανόμενη χρησιμοποίηση της νέας ποικιλίας είναι αναγκαία για την παραγωγή, για εμπορικούς σκοπούς, μιας άλλης ποικιλίας».

Για τις ανάγκες της παρούσας υπόθεσης, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το άρθρο 1 παράγραφος 1 του γαλλικού νόμου δεν κάνει διάκριση ανάλογα με το αν για την ποικιλία στην οποία ανακαλύφθηκε μια μεταλλαγή παρέχεται ή όχι προστασία υπέρ του αρχικού κατόχου. Συνεπώς, το δικαίωμα του δημιουργού νέου φυτικού είδους, για την ποικιλία Pitica/Kyria, ανήκε στον Royon που το ανακάλυψε, αν όχι κατ' αποκλειστικότητα τουλάχιστον κατά το ουσιώδες μέρος, στα πλαίσια ενός κατά το νόμο διαχωρισμού των δικαιωμάτων επί του νέου φυτικού είδους. Βάσει των διατάξεων αυτών, η Meilland ζήτησε, κατά το νόμο, στη διάρκεια διαδικασίας, όχι αποκλειστικό δικαίωμα αλλά μία λύση «συγκυριότητας» επί της ποικιλίας Pitica/Kyria.

(9) Στο πλαίσιο της άδειας εκμετάλλευσης των ποικιλιών Selection Meilland, που του παραχωρήθηκε στη Γαλλία, ο Richardier παραχωρεί, κατά την κρίση του —και, κατά περίπτωση, σωρευτικά— σε όλους τους καλλιεργητές δενδροκηπευτικών και σε όλους τους καλλιεργητές φυτωρίων που το ζητούν, τρία είδη περαιτέρω μη αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης, για κάθε ποικιλία που επιθυμούν να εκμεταλλευτούν:

α) σύμβαση ονομαζόμενη «κομμένα άνθη», με την οποία παραχωρείται περαιτέρω άδεια εκμετάλλευσης για την παραγωγή μόνο κομμένων ανθέων και για τη χονδρική και λιανική πώλησή τους·

β) σύμβαση ονομαζόμενη «καλλιεργητής φυτωρίων, κομμένα άνθη», με την οποία χορηγείται περαιτέρω άδεια εκμετάλλευσης για την παραγωγή και πώληση μόνο φυτών που παράγουν τριαντάφυλλα, τα οποία προορίζονται για τη χονδρική πώληση σε καλλιεργητές δενδροκηπευτικών που παράγουν κομμένα άνθη (οι οποίοι είναι κάτοχοι σύμβασης «κομμένων ανθέων»)·

γ) σύμβαση ονομαζόμενη «κήπου», με την οποία παραχωρείται περαιτέρω άδεια εκμετάλλευσης για την παραγωγή μόνο φυτών και την λιανική και χονδρική πώλησή τους σε ιδιώτες ερασιτέχνες καλλιεργητές.

Λόγω της επέκτασης του δικτύου Meilland, και επειδή για κάθε ποικιλία συνάπτεται μια σύμβαση, έχουν συναφθεί στη Γαλλία χιλιάδες τέτοιες συμβάσεις ανάλογου περιεχομένου με 900 περίπου κατόχους περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης, που έχει παραχωρήσει ο Richardier.

Γ. Οι σχετικές συμφωνίες

(10) Η συμφωνία, την οποία αφορά η παρούσα διαδικασία, είναι η σύμβαση παραχώρησης περαιτέρω άδειας εκμετάλλευσης «κομμένα άνθη», η οποία συνάφθηκε μεταξύ της URS-F Richardier και του R. Royon στις 28 Οκτωβρίου 1971 με την ακόλουθη ρήτρα σχετικά με τις μεταλλαγές:

Άρθρο X: «Ο δικαιοδόχος (κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης) υποχρεούται να ενημερώσει το δικαιοπάροχο ή τον εντολοδόχο του για την εμφάνιση οποιασδήτοτε μεταλλαγής στις τριανταφυλλιές της ποικιλίας που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας σύμβασης και των οποίων εκμεταλλεύεται τα κομμένα άνθη, εντός προθεσμίας δέκα πέντε ημερών από την εμφάνιση της εν λόγω μεταλλαγής. Η μεταλλαγή αυτή θα παραμείνει ιδιοκτησία της Universal Rose Selection-Meilland, και ο δικαιοδόχος θα πρέπει να της παραδώσει όλα τα σχετικά στοιχεία, ώστε να μπορέσει να την μελετήσει και να κρίνει αν η μεταλλαγή αυτή είναι εκμεταλλεύσιμη. Αν η μεταλλαγή είναι εκμεταλλεύσιμη, η Universal Rose Selection-Meilland θα καταβάλει στον δικαιοδόχο αμοιβή ανάλογη με τις ιδιότητες που παρουσιάζει η νέα ποικιλία.»

Από το 1974, η ρήτρα αυτή αντικαταστάθηκε από την ακόλουθη:

Νέο άρθρο XII: «ΜΕΤΑΛΛΑΓΕΣ: Ο δικαιοδόχος υποχρεούται να ενημερώσει το δικαιοπάροχο ή τον εντολοδόχο του, εντός προθεσμίας 15 ημερών, για την εμφάνιση οποιασδήποτε μεταλλαγής στις τριανταφυλλιές της ποικιλίας που αναφέρεται στο άρθρο 17, των οποίων εκμεταλλεύεται τα κομμένα άνθη. Οφείλει να παραδώσει όλα τα στοιχεία που αφορούν τη μεταλλαγή στο δικαιοπάροχο, ώστε αυτός να μπορεί να τα μελετήσει και να κρίνει αν για τη μεταλλαγή αυτή μπορεί να εκδοθεί πιστοποιητικό νέου φυτικού είδους και να διοχετευθεί στο εμπόριο.

Ο δικαιοπάροχος οφείλει να γνωστοποιήσει την απόφασή του στο δικαιοδόχο εντός προθεσμίας τριών ετών από της παραδόσεως των στοιχείων. Καθόλη τη διάρκεια αυτή, απαγορεύεται στο δικαιοδόχο να αναπαράγει την ποικιλία αυτή για εμπορικούς σκοπούς. Αν ο δικαιοπάροχος αποφασίσει να αναπαράγει

τη μεταλλαγή αυτή, οφείλει να το γνωστοποιήσει στο δικαιοδόχο. Ελλείψει κοινής συμφωνίας, η αμοιβή θα καθοριστεί στο 15 % του ακαθάριστου ποσού των δικαιωμάτων καθόλη τη διάρκεια εκμετάλλευσης της νέας ποικιλίας. Όλα τα έξοδα που συνεπάγονται οι δοκιμές, η έννομη προστασία και η διανομή του προϊόντος βαρύνουν το δικαιοπάροχο. Αν ο δικαιοπάροχος δεν γνωστοποιήσει την απόφασή του εντός προθεσμίας τριών ετών, θεωρείται ότι παραιτήθηκε από το δικαίωμά του επί της μεταλλαγής και θα πρέπει να αποδώσει όλα τα σχετικά στοιχεία στο δικαιοδόχο.»

Εξάλλου, από το 1974, προστέθηκε στην εν λόγω συμβαση το ακόλουθο άρθρο VIII, με τίτλο ΕΓΓΥΗΣΗ:

Άρθρο VIII – ΕΓΓΥΗΣΗ: «Ο δικαιοπάροχος εγγυάται μόνο την ύπαρξη του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, της αίτησης για την έκδοση πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους ή του πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους. Απαγορεύεται στο δικαιοδόχο να αμφισβητήσει το κύρος των τίτλων αυτών.»

Αν η αίτηση για τη χορήγηση πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους απορριφθεί ή αν το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή το χορηγηθέν πιστοποιητικό νέου φυτικού είδους ακυρωθούν μετά από αίτηση τρίτου, η σύμβαση λύεται, από την ημέρα που οι αποφάσεις αυτές αποκτήσουν την ισχύ του δεδικασμένου και χωρίς κανένα από τα συμβαλλόμενα μέρη να καταβάλει αποζημίωση. Τα ποσά που καταβλήθηκαν στον δικαιοπάροχο ως δικαιώματα δεν επιστρέφονται και τα ποσά που κατέστησαν ληξηπρόθεσμα μέχρι την ημερομηνία της οριστικής απόφασης θα πρέπει να εξοφληθούν.

Από την εν λόγω ημερομηνία, ο δικαιοδόχος δεν θα οφείλει πλέον κανένα δικαίωμα.»

(11) Οι διατάξεις της εν λόγω συμφωνίας που αφορούν τις μεταλλαγές διατυπώθηκαν αρχικά μεταξύ του Richardier και του Royon σύμφωνα με τη βασική σύμβαση άδειας εκμετάλλευσης που καταρτίστηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 1968 μεταξύ της URS-M (Meilland) και της URS-F (Richardier), η οποία περιλάμβανε την ακόλουθη ρήτρα:

Άρθρο IV-(5): «Οι σύζυγοι Richardier οφείλουν να ενημερώνουν την URS-Meilland σχετικά με την εμφάνιση οποιασδήποτε μεταλλαγής των ποικιλιών των νέων τριανταφύλλων, η οποία ενδεχόμενα θα παρουσιασθεί τόσο στις τριανταφυλλιές που εκμεταλλεύονται οι ίδιοι όσο και στις τριανταφυλλιές που εκμεταλλεύονται οι κάτοχοι περαιτέρω αδειών. Οι μεταλλαγές αυτές θα παραμείνουν ιδιοκτησία της URS-Meilland, η οποία θα εκτιμήσει, κατ' απόλυτο κρίση, αν είναι σκόπιμο να διοχετευθούν στο εμπόριο.»

Εντούτοις, η εν λόγω σύμβαση της 30ής Σεπτεμβρίου 1968 τροποποιήθηκε από τα συμβαλλόμενα μέρη στις 30 Οκτωβρίου 1972, και το προαναφερόμενο κείμενο αντικαταστάθηκε από το ακόλουθο:

Νέο Άρθρο IV-(5): «Οι σύζυγοι Richardier οφείλουν να ενημερώνουν την URS-Meilland σχετικά με την εμφάνιση οποιασδήποτε μεταλλαγής της ποικιλίας του νέου τριανταφύλλου, που ενδεχόμενα θα εμφανιστεί τόσο στις τριανταφυλλιές που εκμεταλλεύονται οι ίδιοι όσο και στις τριανταφυλλιές που εκμεταλλεύονται οι κάτοχοι περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης.»

Η τροποποίηση αυτή της βασικής σύμβασης άδειας εκμετάλλευσης δεν επέφερε, όσον αφορά τις μεταλλαγές, ανάλογη τροποποίηση της συμφωνίας που είχε συναφθεί μεταξύ του Richardier και του Royon στις 28 Οκτωβρίου 1971.

(12) Στα άλλα κράτη μέλη, η εκμετάλλευση των ποικιλιών Selection Meilland γίνεται, ανάλογα με την περίπτωση, από αποκλειστικούς κατόχους άδειας εκμετάλλευσης ή εκπροσώπους της Meilland, οι οποίοι παραχωρούν περαιτέρω άδειες εκμετάλλευσης, που φθάνουν στις 2 000 περίπου. Εκτός από τη Γερμανία, οι κάτοχοι περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης υποχρεούνται να μην αμφισβητούν το κύρος προστασίας πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους και να μεταβιβάζουν όλα τα σχετικά δικαιώματα επί νέων μεταλλαγών στη Meilland. Όσον αφορά τη Γερμανία, σε όλες τις συμβάσεις που έχουν συνάψει, από το 1972, η Meilland και ο γερμανός δικαιοδόχος της Strobel & Co. με τους κατόχους περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης, προστέθηκε η ακόλουθη νέα διάταξη σχετικά με τις μεταλλαγές:

«1) Αν, κατά τον αγενή πολλαπλασιασμό των ποικιλιών που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας σύμβασης, ο κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης ανακαλύψει μεταλλαγές (sports), υποχρεούται να πληροφορήσει σχετικά τον εκπρόσωπο του δικαιοπάροχου. Ο εν λόγω εκπρόσωπος ή ένας εντολοδόχος της εταιρείας μπορεί να προσέλθει στην επιχείρηση του κατόχου της άδειας εκμετάλλευσης, για να πιστοποιήσει τη μεταλλαγή και να την εξετάσει, χωρίς εντούτοις να μπορεί να επηρεάσει τη μελλοντική χρησιμοποίηση της μεταλλαγής αυτής.

Ο κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης, ως δημιουργός της μεταλλαγής αυτής, μπορεί να αποκτήσει το δικαίωμα επί της νέας ποικιλίας, η οποία είναι αποτέλεσμα της εν λόγω μεταλλαγής, εκτός αντίθετης δικαστικής απόφασης, σύμφωνα με την παράγραφο 12 δεύτερο εδάφιο του νόμου περί πιστοποιητικών δημιουργίας νέου είδους. Σε περίπτωση που ο κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης έχει την πρόθεση να εκχωρήσει το δικαίωμα που έχει επί της μεταλλαγής αυτής, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, ή αν επιθυμεί να παραχωρήσει άδειες εκμετάλλευσης της μεταλλαγής, ο εκπρόσωπος διατηρεί δικαίωμα επιλογής.»

(13) Χιλιάδες συμβάσεις, παρόμοιες με την εν λόγω σύμβαση, συνάφθηκαν τόσο απο τη Meilland όσο και από τους άλλους μεγάλους παραγωγούς τριαντάφυλλων της Κοινότητας. Αυτό είναι το οικονομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο τοποθετείται η εν λόγω σύμβαση.

(14) Το κείμενο της σύμβασης-τύπου «κομμένα άνθη» που τροποποιήθηκε το 1974 και υπογράφηκε από τον Royon (νέο άρθρο XII σχετικά με τις μεταλλαγές και άρθρο VIII, με τίτλο ΕΓΓΥΗΣΗ, σχετικά με τη ρήτρα μη αμφισβήτησης) κοινοποιήθηκε απο την Meilland, συνοδευόμενο από αίτηση αρνητικής πιστοποίησης, στις 27 Απριλίου 1985, δηλαδή περισσότερο από εννέα μήνες μετά την ακρόαση της 4ης Ιουλίου 1984.

Δ. Η εφαρμογή, στην περίπτωση του τριαντάφυλλου Pitica/Kyria, του άρθρου X της σύμβασης μεταξύ URS-F (Richardier) και R. Royon

(15) Ξεπερνώντας το τριαντάφυλλο Baccara που μετέπεσε σε κοινή χρήση το 1974, αφού πουλήθηκαν από αυτό 25 εκτομμύρια φυτά, το τριαντάφυλλο Sonia γνώρισε τη μεγαλύτερη επιτυχία πωλήσεων παγκοσμίως, με περίπου 40 εκατομμύρια φυτά που φυτεύθηκαν σε 15 χώρες από το 1960 που δημιουργήθηκε, ξεπερνώντας το

τριαντάφυλλο Visa —περίπου 15 εκατομμύρια φυτά— και με μεγάλη διαφορά από όλα τα άλλα. Στο τέλος του 1984, παράγονταν περίπου 40 ποικιλίες Selection Meilland για «κομμένα άνθη». Εκτός από τις προαναφερόμενες ποικιλίες, δέκα άλλες πούλησαν από 1 έως 5 εκατομμύρια φυτά συνολικά, κατά τη διάρκεια όλων των ετών εκμετάλλευσης τους, και οι υπόλοιπες λιγότερο από 1 εκτατομμύριο, μεταξύ των οποίων συγκαταλεγόταν η ποικιλία Pitica/Kyria με μέση απόδοση περίπου 500 000 φυτά. Αυτές οι ποικιλίες, συμπεριλαμβανομένου και του τριανταφύλλου Pitica, εμφάνιζαν έξι φυσικές μεταλλαγές που ανακαλύφτηκαν από τρίτους στις εγκαταστάσεις τους και αριθμούσαν συνολικά περίπου 4 εκατομμύρια φυτών που καλλιεργούνταν για τα «κομμένα άνθη» τους, σε μία δεκάδα χωρών.

(16) Το 1971, ο Royon ανακάλυψε πολλές φυσικές μεταλλαγές της ποικιλίας Sonia στις εγκαταστάσεις του «Rose du Capitou» στην Antibes.

Όπως όριζε το προαναφερόμενο άρθρο 10 της σύμβασης που είχε συνάψει στις 28 Οκτωβρίου 1971 με τον Richardier, ο Royon απέστειλε αμέσως μοσχεύματα στη Meilland για να εξεταστούν οι εν λόγω μεταλλαγές. Επειδή δεν είχε λαβει καμία απάντηση μέχρι το τέλος του 1973, υπέβαλε, στις 10 Δεκεμβρίου 1973, προς εξασφάλιση των δικαιωμάτων του, αίτηση χορηγήσεως πιστοποιητικού δημιουργίας νέου είδους για μία από τις ποικιλίες αυτές με την ποικιλιακή ονομασία Pitica, και ενημέρωσε σχετικά τη Meilland· με επιστολή του, στις 7 Μαρτίου 1974, ο Royon επιβεβαίωσε το ζωηρό ενδιαφέρον που είχε για τη νέα αυτή ποικιλία. Η Meilland του ανακοίνωσε τότε την πρόθεσή της να προβάλει τα δικαιώματά της επί της ποικιλίας αυτής, πρόθεση η οποία συνάγεται ιδίως από τους ακόλουθους όρους της επιστολής της 10ης Απριλίου 1974, την οποία απηύθυνε στον Royon:

«Επειδή η μεταλλαγή αυτή, την οποία αναφέρετε με τα στοιχεία «RR7», ανακαλύφθηκε στις καλλιεργούμενες εκτάσεις σας «Sweet Promise/Sonia Meilland» που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης παραχώρησης της άδειας εκμετάλλευσης αριθ. 1442-2, που υπογράφηκε στις 28 Οκτωβρίου 1971 μεταξύ της Universal Rose Selection-France (Francisque Richardier) και εσάς, θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε τα ακόλουθα:

1) Σε περίπτωση θετικής απόφασης, όσον αφορά την παραγωγή της εν λόγω ποικιλίας, και το αργότερο στις 31 Μαρτίου 1975:
   — θα μας εκχωρήσετε τον τίτλο προστασίας, του οποίου την έκδοση κρίνατε αναγκαία για την διασφάλιση των δικαιωμάτων σας,
   — θα σας καταβάλλουμε κάθε χρόνο και πριν από τις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους, το 15 % των ακαθάριστων ποσών που θα εισπράττονται ως δικαιώματα καθόλη τη διάρκεια της εκμετάλλευσης της εν λόγω ποικιλίας σε όλες τις χώρες και τα εδάφη,
   — όλα τα έξοδα που συνδέονται με τις δοκιμές, την έννομη προστασία (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων ήδη έχετε υποβληθεί) και με τη διανομή θα βαρύνουν την εταιρεία μας.

2) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, στις 31 Μαρτίου 1975, όσον αφορά την παραγωγή της εν λόγω ποικιλίας, παραιτούμεθα από το δικαίωμά μας επί της μεταλλαγής.»

(17) Στη συνέχεια, άρχισε περίοδος διαπραγματεύσεων, κατά τη διάρκεια της οποίας ο Royon δήλωσε ότι η αμοιβή που πρότεινε η Meilland δεν ήταν ικανοποιητική και ότι επιθυμούσε να αναλάβει ο ίδιος την προστασία και την εκμετάλλευση του τριαντάφυλλου Pitica σε όλες τις χώρες όπου η Meilland θα αποφάσιζε να παραιτηθεί από το δικαίωμά της επί της ποικιλίας αυτής. Στις 18 Νοεμβρίου 1974, δηλαδή λιγότερο από ένα μήνα πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας του ενός έτους, που άρχιζε να υπολογίζεται από τις 10 Δεκεμβρίου 1973 οπότε υποβλήθηκε η αίτηση για την έκδοση πιστοποιητικού, και μέσα στην οποία έπρεπε να αρχίσουν οι διατυπώσεις για προστασία της εν λόγω ποικιλίας σε άλλες χώρες, η Meilland γνωστοποίησε επίσημα τις προθέσεις της:

— να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την έννομη προστασία της ποικιλίας σε όλες τις χώρες που αυτό ήταν δυνατό,

— να ζητήσει στις χώρες αυτές την προστασία της ποικιλίας τόσο για την εκμετάλλευσή της ως «κομμένα άνθη», όσο και για την εκμετάλλευσή της σε «κήπο»,

— να μην αυξήσει το ποσοστό της αμοιβής που καταβάλλεται στο δημιουργό βάσει της σύμβασης παραχώρησης περαιτέρω άδειας εκμετάλλευσης της 28ης Οκτωβρίου 1971, όπως τροποποιήθηκε το 1974.

Βάσει των ανωτέρω, στις 23 Νοεμβρίου 1974 συνάφθηκε σύμβαση εκχωρήσεως, της οποίας οι ουσιώδεις διατάξεις ήταν οι ακόλουθες:

α) με χωριστή πράξη, ο Royon εκχωρεί στη Meilland (και συγκεκριμένα στην Universal Plants Sarl) την αίτησή του για χορήγηση πιστοποιητικού δημιουργίας νέου είδους στη Γαλλία (αριθ. 00730), που αφορά την ποικιλία Pitica, καθώς και τα δικαιώματα προτεραιότητας που έχει στις άλλες χώρες και γενικότερα όλα τα δικαιώματά του επί της δημιουργίας αυτής·

β) η Meilland επιστρέφει όλα τα έξοδα στα οποία έχει υποβληθεί ο Royon για την κατάθεση της Pitica και οργάνώνει την έννομη προστασία της ποικιλίας σε όλες τις χώρες όπου αυτό είναι δυνατό (ιδίως: χώρες της κοινής αγοράς, Ισπανία, Ηνωμένες Πολιτείες, Σουηδία, Μαρόκο, Ουργγαρία) (άρθρα 2, 3, 4)· οι τίτλοι προστασίας από τους οποίους επρόκειτο να παραιτηθεί μεταγενέστερα η Meilland θα επανέρχονταν δωρεάν, στον Royon (άρθρο 5)· η Meilland θα δίδει στην Pitica προστατευόμενη εμπορική ονομασία, σε όλες τις χώρες, ως βιομηχανικό σήμα το οποίο ο Royon θα μπορεί να χρησιμοποιεί ελεύθερα (άρθρο 6)· για την εκχώρηση όλων των δικαιωμάτων, θα καταβληθούν στον Royon δικαιώματα που αντιστοιχούν στο 15 % του ακαθάριστου ποσού των δικαιωμάτων που έχουν καταβληθεί από τους δικαιούχους αδειών εκμετάλλευσης της ποικιλίας Pitica, χωρίς να υπολογιστούν οι εκπτώσεις (άρθρο 7)· ο Royon είναι ελεύθερος να παράγει κομμένα άνθη της ποικιλίας Pitica στις εγκαταστάσεις του «Roses du Capitou», και συνεχίζουν να ισχύουν οι άδειες που ήδη είχε χορηγήσει ο Royon σε καλλιεργητές δενδροκηπευτικών· εντούτοις οποιαδήποτε άλλη εκμετάλλευση θα γίνεται αποκλειστικά από τη Meilland (άρθρα 8, 9, 10)· η Meilland αναλαμβάνει την υποχρέωση να προβάλλει όσο το δυνατόν περισσότερο την ποικιλία Pitica, αλλά οι αποφάσεις σχετικά με τη διοχέτευση της ποικιλίας αυτής στο εμπόριο

θα λαμβάνονται μόνο από τη Meilland· αναλαμβάνει επίσης την υποχρέωση να διαθέσει την ποικιλία αυτή με τον ίδιο τρόπο που διέθετε και τις άλλες ποικιλίες, των οποίων η Universal Plants έχει τα αποκλειστικά δικαιώματα παραγωγής και διανομής (άρθρα 11 και 12)· η Meilland αναλαμβάνει την υποχρέωση να προβεί σε όλες τις δοκιμές που επιτρέπουν να εξακριβωθεί αν η Pitica είναι κατάλληλη για την εκμετάλλευση «κήπου», να γνωστοποιήσει στον Royon τα αποτελέσματα και, κατά περίπτωση να εφαρμόσει τις διατάξεις της παρούσας σύμβασης για την εκμετάλλευση σε κήπο (άρθρο 13).

(18) Τον Ιούλιο του 1977, η Meilland δήλωσε ότι το τριαντάφυλλο Pitica ήταν ακατάλληλο για εκμετάλλευση ως τριανταφυλλιά «κήπου», μετά από τις δοκιμές που έγιναν από την ίδια τη Meilland και τους εκπροσώπους της ή από κατόχους αδειών εκμεταλλεύσεως στις Κάτω Χώρες, στη Γερμανία στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο Ισραήλ. Τον Αύγουστο του 1977, τα δικαιώματα που αφορούν την προστασία της ποικιλίας στην Ουγγαρία, και στο Μαρόκο εκχωρήθηκαν εκ νέου δωρεάν στον Royon και δεν υπήρξε πλέον κανένα ενδιαφέρον για την προστασία των δικαιωμάτων αυτών στη Σουηδία και τη Δανία. Η διοχέτευσή του στο εμπόριο ως «κομμένο άνθος» άρχισε το 1978, όταν της δόθηκε το σήμα Kyria που προστατεύεται διεθνώς στο όνομα της Meilland. Την εποχή αυτή οι καλλιεργημένες εκτάσεις με την τριανταφυλλιά Pitica/Kyria ανέρχονταν σε 50 000 φυτά που κατανέμονταν σε τρεις χώρες· συνολικά, κατά το τέλος του 1980, έφθασαν τα 265 000 φυτά για πολλές χώρες (Γαλλία, Ιαπωνία, Ηνωμένες Πολιτείες, Λατινική Αμερική και μερικές εκτάσεις στην Ιταλία και στην Ελβετία). Τα 500 000 φυτά που καλλιεργούνταν κατά το 1984 τοποθετούν την ποικιλία αυτή στην εικοστή θέση, από πλευράς σπουδαιότητας, όταν συγκριθεί με τις άλλες εξήντα ποικιλίες της Meilland, που καλλιεργούνται για τα κομμένα άνθη από την εποχή που αυτές άρχισαν να εμφανίζονται στο εμπόριο.

Όσον αφορά τις άλλες μεταλλαγές που ανακάλυψαν τρίτοι, έχουν παραχθεί σε χώρες των οποίων ο αριθμός ποικίλλει μεταξύ των έξι (Prive), τεσσάρων (Carinella) και τριών (Carlita), και από καθεμία από τις ποικιλίες αυτές καλλιεργήθηκαν συνολικά 500 000 μέχρι 1 000 000 φυτά, ανάλογα με την υποδοχή που τους επιφύλαξαν, αρχικά οι κάτοχοι αδειών εκμετάλλευσης και, στη συνέχεια, το κοινό. Γενικότερα, ο αριθμός και η σχετική σημασία των παραγόντων, που ευνοούν ή που εμποδίζουν την επιτυχία μιας ποικιλίας σε μια αγορά, δεν μπορούν, κατά το μεγαλύτερο μέρος, να προβλεφτούν και δεν έχουν πάντα άμεση σχέση με τις αποφάσεις του δημιουργού νέου είδους και των εκπροσώπων του ή με τα μέσα που χρησιμοποιούν. Εξάλλου, και ειδικότερα όσον αφορά την Pitica, η οποία, εξαιτίας του απαλού ροζ χρώματός της, εντάσσεται στους ίδιους χρωματικούς τόνους όπως το φυτό-μητέρα Sonia από το οποίο προήλθε, που έχει επίσης ροζ χρώμα, η εκμετάλλευση καθεμιάς από αυτές, στο πλαίσιο σειράς ποικιλιών, υπόκειται αναγκαστικά στις απαιτήσεις της γενικότερης εκμετάλλευσης της σειράς αυτής.

Ε. Η καταγγελία του Royon και τα επιχειρήματα που πρόβαλε η Meilland

(19) Ο Royon υπέβαλε, στις 28 Ιανουαρίου 1980, την καταγγελία του κατά του άρθρου X της σύμβασης που είχε συνάψει στις 28 Οκτωβρίου 1971 με τον Richardier, με αιτιολογία την παράβαση των κανόνων περί ανταγωνισμού που περιέχονται στη συνθήκη ΕΟΚ. Θεωρεί ότι, βάσει της διάταξης αυτής, υποχρεώθηκε να εκχωρήσει στη Meilland το δικαιώματά του επί της ποικιλίας Pitica, με τη σύμβαση της 23ης Νοεμβρίου 1974, της οποίας τόσο η βασική αρχή όσο και οι λεπτομέρειες εφαρμογής, ιδίως σχετικά με την αμοιβή του, του υπαγορεύθηκαν, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα συζήτησης. Θεωρεί εξάλλου ότι η Meilland, μολονότι διαθέτει διεθνές δίκτυο παραγωγής και διανομής, δεν κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να προβάλει εμπορικά την ποικιλία αυτή. Θεωρεί ότι το αμφισβητούμενο άρθρο X και η γενίκευση της εφαρμογής του σε όλους τους κατόχους περαιτέρω αδειών εκμεταλλεύσεως των τριαντάφυλλων Selection Meilland, τους εμποδίζει να διαθέτουν αυτόνομα σε διεθνές επίπεδο τα νέα είδη τριανταφύλλων που έχουν ανακαλύψει, με όρους που αντιβαίνουν στον ανταγωνισμό στο πλαίσιο της κοινής αγοράς, κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

Η διαδικασία που κινήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 1983, μετά από την εν λόγω καταγγελία, επεκτάθηκε από την Επιτροπή στη ρήτρα μη αμφισβητήσεως που περιέχεται στην ίδια σύμβαση-τύπο σχετικά με την άδεια εκμετάλλευσης της URS-F Richardier (βλέπε σημείο 10 in fine: άρθρο VIII με τίτλο «ΕΓΓΥΗΣΗ»), η οποία απαγορεύει στον κάτοχο περαιτέρω άδειας εκμετάλλευσης να αμφισβητήσει το κύρος των τίτλων δημιουργίας νέου φυτικού είδους που έχουν χορηγηθεί στη Meilland.

(20) Η Meilland πρόβαλε, προς υπεράσπιση της, τα ακόλουθα κυρίως επιχειρήματα:

α) όσον αφορά το άρθρο X κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία, δεν εφαρμόστηκε στον Royon επειδή, όταν παρέδωσε στον τότε εργοδότη του τις μεταλλαγές του τριαντάφυλλου Sonia που είχαν ανακαλυφθεί το 1971, ο Royon προέβη στην πράξη αυτή ενώ εργαζόταν στη Meilland ως διευθυντής μέχρι το Φεβρουάριο 1972. Εξάλλου, για τον ίδιο λόγο, κατά την ημερομηνία αυτή δεν είχε το δικαίωμα να ασκεί επαγγελματικά τη δραστηριότητα του δημιουργού νέου είδους. Τέλος, ο ίδιος ο Royon είχε προβεί σε πράξεις που αποκλείουν την εφαρμογή σ'αυτόν της σύμβασης, της οποίας αμφισβητεί το κύρος: καταρχήν υπογράφοντας στις 10 Δεκεμβρίου 1973 αίτηση για τη χορήγηση πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους για μία ποικιλία που η Meilland δεν είχει κρίνει σκόπιμο να προστατεύσει και, στη συνέχεια, μη επικαλούμενος ρητά ο ίδιος το άρθρο X της σύμβασής του κατά τη διάρκεια των μεταγενέστερων διαπραγματεύσεων. Εξάλλου, η Meilland δεν είχε ποτέ επικαλεστεί το άρθρο X έναντι των προσώπων στα οποία είχε παραχωρήσει άδειες εκμετάλλευσης και περαιτέρω άδειες εκμετάλλευσης. Κατά τα λοιπά, από το 1974, το νέο άρθρο XII των σχετικών συμβάσεων αναγνωρίζει τα δικαιώματα του προσώπου το οποίο ανακαλύπτει μια μεταλλαγή και παραχωρεί στη Meilland μόνο δικαίωμα προτίμησης, το οποίο αυτή θεωρεί καθόλα νόμιμο. Ως προς το σημείο αυτό, η Meilland θεωρεί ότι το θέμα της χορήγησης πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους για μια μεταλλαγή που ανακαλύφθηκε σε φυτό-μητέρα που ήδη προστατεύεται στο όνομα του πρώτου δημιουργού νέου είδους, είναι τελείως διαφορετικό από το θέμα της χορήγησης διπλώματος για τη βελτίωση εφεύρεσης κατοχυρωμένης σύμφωνα με τις διατάξεις

περί βιομηχανικής ιδιοκτησίας· πράγματι, το δίπλωμα τελειοποίησης προϋποθέτει «εφαρμογή» του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, η οποία συνεπάγεται δημιουργική «προσπάθεια» που απουσιάζει τελείως στην περίπτωση της αιφνίδιας ανακάλυψης μιας μεταλλαγής. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν υπάρχει κανένας λόγος να χορηγηθεί στον Royon ένα είδος διπλώματος τελειοποίησης· αφενός «η δυνατότητα μεταλλαγής» εμπεριέχεται ήδη στην πραγματικότητα στο γενετικό κεφάλαιο του φυτού-μητέρας, το οποίο ανήκει αποκλειστικά στο δημιουργό του· αφετέρου, ο βλαστός με τον οποίο υλοποιείται η φυσική μεταλλαγή ενός τριαντάφυλλου, είδους που αναπαράγεται αγενώς, αποτελεί αυτοτελώς νέα ποικιλία που πληροί τις προϋποθέσεις για την παροχή έννομης προστασίας, επειδή τα χαρακτηριστικά της καθορίζονται εκ των προτέρων από τη φύση ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις που αφορούν τη διάκριση, την ομοιογένεια και τη σταθερότητα που προβλέπει ο νόμος, χωρίς οι ιδιότητες αυτές να οφείλονται στην επέμβαση του προσώπου που ανακάλυψε τη μεταλλαγή·

εξάλλου, η Meilland θεωρεί ότι το ζήτημα των δικαιωμάτων επί της μεταλλαγής δεν ρυθμίζεται ρητά από τον προαναφερόμενο γαλλικό νόμο περί προστασίας των νέων φυτικών ειδών και ότι είναι φυσικό, σε περίπτωση που ο νόμος σιωπά, οι συμβαλλόμενοι μιας σύμβασης άδειας εκμετάλλευσης ενός φυτικού είδους να αποφασίζουν μετά από κοινή συμφωνία. Σε γενικές γραμμές η Meilland θεωρεί ότι κατέβαλε τις ίδιες προσπάθειες για την εμπορική προώθηση της ποικιλίας Pitica, όπως και για τις άλλες ποικιλίες, λαμβανομένων υπόψη των επιτακτικών αναγκών που είναι συνυφασμένες με τη διαχείριση της εταιρίας, ακόμη και αν κατά την πρώτη εξέταση που έγινε το 1971, πράγματι υποτίμησε τις ιδιότητες της νέας ποικιλίας. Εν πάση περιπτώσει, ο κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης που ανακαλύπτει νέο είδος, δεν έχει, κατά κανόνα, ούτε τα μέσα ούτε την επιθυμία να εκμεταλλευτεί μια μεταλλαγή και συνήθως προτιμά να τη μεταβιβάσει —ενδεχόμενα αυτόβουλα— στη Meilland, και για μόνο το λόγο ότι θα επωφεληθεί από τις δυνατότητες διανομής που έχει η εταιρεία αυτή σε παγκόσμιο επίπεδο·

β) όσον αφορά τη ρήτρα μη αμφισβητήσεως, εκ μέρους του κατόχου άδειας εκμετάλλευσης, των τίτλων δημιουργίας νέου φυτικού είδους που κατέχει η Meilland, η ίδια η Meilland παρατηρεί προκαταρκτικά ότι κανένας δεν υποχρεούται να συνάψει σύμβαση· αντίθετα, από τη στιγμή που γίνονται δεκτές, όλες οι ρήτρες μιας σύμβασης πρέπει να τηρούνται καλόπιστα και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, εφόσον τα εν λόγω μέρη δήλωσαν ελεύθερα ότι συμφωνούν με τις ρήτρες αυτές· επιπλέον, ένας κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης δεν πρέπει να μπορεί, ταυτόχρονα, να επιζητεί τα πλεονεκτήματα που αναμένει από την παραχώρηση άδειας εκμετάλλευσης ενός δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και να έχει επιπλέον τη δυνατότητα να αμφισβητεί το εν λόγω δικαίωμα, αυτό καθεαυτό. Κατ' αρχάς, στο πλαίσιο μιας σύμβασης άδειας εκμετάλλευσης, ο κάτοχος της άδειας —και ιδίως ο Royon— ο οποίος είναι παλαιός υπάλληλος και γνώριζε συνεπώς την εσωτερική λειτουργία της εταιρείας, καθώς και τα προϊόντα και τις μεθόδους της, διαθέτει πληροφορίες που τον θέτουν σε ιδιαίτερα πλεονεκτική θέση για να προκαλέσει ή να εκμεταλλευτεί καταστάσεις που μπορούν να αμφισβητηθούν. Στη συνέχεια, και κατά γενικό κανόνα, η κατάργηση της ρήτρας αυτής θα ισοδυναμούσε με ενθάρρυνση του δύστροπου οφειλέτη, ο οποίος τότε θα μπορούσε νόμιμα να συνεχίζει να χρησιμοποιεί την άδεια εκμεταλλεύσεως, χωρίς ταυτόχρονα να καταβάλλει τα σχετικά δικαιώματα, με μόνη αιτιολογία ότι έχει κινήσει διαδικασία αμφισβήτησης και συνεπώς, κατά κάποιο τρόπο, με την υποστήριξη των δικαστηρίων. Τέλος, από πρακτική άποψη, θα ήταν αδύνατοι οι συμβιβασμοί σχετικά με δίκες για παραποίηση, επειδή, στις περισσότερες περιπτώσεις οι συμβιβασμοί αυτοί βασίζονται στην ανάληψη υποχρεώσεως εκ μέρους του προσώπου που διέπραξε την παραποίηση να αποσύρει οποιαδήποτε αίτηση ακυρώσεως των τίτλων του ενάγοντα, πράγμα το οποίο προφανώς συνεπάγεται ότι δεν θα υποβάλει πλέον την αίτηση αυτή.

Ο,τιδήποτε θα ήταν δυνατό να στερήσει το δικαιοπάροχο από τα θετικά αποτελέσματα, της εν λόγω ρήτρας, όπως αυτά αναπτύσσονται παραπάνω, θα αποθάρρυνε οπωσδήποτε μακροπρόθεσμα την πολιτική της παραχώρησης αδειών εκμεταλλεύσεως που ακολουθεί η Meilland. Αυτό θα κατέληγε στην εξουδετέρωση των μακροοικονομικής φύσεως πλεονεκτημάτων που συνεπάγεται η πολιτική αυτή, ακόμη και από άποψη ανταγωνισμού·

γ) η κοινοποίηση στην οποία προέβη στις 27 Απριλίου 1985 η Meilland δεν περιέχει, ως προς την ουσία, νέα στοιχεία, σε σχέση με τα επιχειρήματα και τις πληροφορίες που ήδη παρασχέθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, και ιδίως κατά την ακρόαση της 4ης Ιουλίου 1984.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Α. Άρθρο 85 παράγραφος 1

(21) Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων και όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

(22) Τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 85, οι οποίες κατά το κρίσιμο χρονικό σημείο ασκούσαν, ως κύρια δραστηριότητά τους την εκμετάλλευση καλλωπιστικών φυτών, και οι αμφισβητούμενες συμφωνίες αίναι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου.

(23) Οι δύο ακόλουθες διατάξεις των συμφωνιών αυτών έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς:

α) το άρθρο X της εν λόγω συμφωνίας, που συνάφθηκε στις 28 Οκτωβρίου 1971 μεταξύ της URS-F (Richardier) και του Royon, κατόχου περαιτέρω άδειας εκμετάλλευσης, βάσει της οποίας ο Royon υποχρεούται να παραδώσει στη Meilland όλα τα στοιχεία σχετικά με τις μεταλλαγές που θα ανακάλυπτε στις τριανταφυλλιές της ποικιλίας Sonia, για την οποία του είχε παραχωρηθεί περαιτέρω άδεια εκμετάλλευσης:

— ο περιοριστικός χαρακτήρας της πρώτης αυτής διάταξης έγκειται στο γεγονός ότι υποχρεώνει τον κάτοχο άδειας εκμεταλλεύσεως να παραιτηθεί τελείως απο τα δικαιώματά του που θα μπορούσε βάσιμα να διεκδικήσει επί των εφευρέσεών του βάσει του προοναφερόμενου γαλλικού νόμου. Για το λόγο αυτό, η σύμβαση που αφαιρεί απο τον Royon τα δικαιώματά του από τις μεταλλαγές και τον περιορίζει στην είσπραξη ενός ποσού έχει σαν συνέπεια να του στερήσει τελείως τη δυνατότητα να διαθέτει τόσο στην εθνική όσο και στις αγορές των άλλων κρατών μελών την εν λόγω μεταλλαγή.

Γενικότερα, ο περιοριστικός χαρακτήρας της υποχρέωσης αυτής δεν μεταβλήθηκε ουσιαστικά με τις τροποποιήσεις που έγιναν ως προς το θέμα αυτό το 1974, στις σχετικές συμβάσεις-τύπους (νέο άρθρο XII), για να περιοριστεί σε τρία χρόνια η προθεσμία που τάσσεται στην Meilland για να απαιτήσει την εκτέλεση της εν λόγω υποχρέωσης από όλους τους κατόχους αδειών εκμεταλλεύσεως ή περαιτέρω αδειών εκμεταλλεύσεως. Στην προκειμένη περίπτωση, η επιστολή, που απηύθηκε, στις 10 Απριλίου 1974, η Meilland στον Royon αναφερόταν ρητά στο δικαίωμα της Meilland επί της μεταλλαγής Pitica, που ανακαλυφθηκε το 1971, και συνεπώς η σύμβαση της 28ης Οκτωβρίου 1971 μεταξύ της Universal Plant Sarl και του Royon, της οποίας αντικείμενο ήταν ο καθορισμός του τρόπου εκχώρησης εκ μέρους του Royon των ίδιων του δικαιωμάτων, συνάφθηκε κατ' εφαρμογήν αυτής της προηγούμενης συμβατικής υποχρέωσης,

— τα επιχειρήματα που προβάλλει η Meilland για να υποστηρίξει ότι ο Royon δεν έχει κανένα δικαίωμα ιδιοκτησίας επί της μεταλλαγής που εμφανίστηκε στο φυτό-μητέρα Sonia, δεν είναι δυνατό να γίνουν δεκτά. Κατ' αρχήν, εφόσον ανακαλύφθηκαν πολλές μεταλλαγές στα θερμοκήπια του Royon, στο πλαίσιο της εκμετάλλευσης στην οποία προέβαινε δυνάμει της άδειας παραγωγής και πωλήσεως που του είχε παραχωρήσει ο Richardier, όλες αυτές οι μεταλλαγές πρέπει να θεωρηθούν ως ανεξάρτητες από τις εργασίες του Royon, που συνδέονταν άμεσα με τα διοικητικά καθήκοντα που ασκούσε στο πλαίσιο της διαχείρισης της εταιρείας Meilland. Το γεγονός ότι ο Royon, ενώ ασκούσε καθήκοντα διευθυντή στο πλαίσιο της εταιρείας Meilland, παράλληλα, και με τη συναίνεση της Meilland, διαχειριζόταν ανεξάρτητα την επιχείρησή του «Les Roses du Capitou» δεν αμφισβητήθηκε από τους διαδίκους, και επαληθεύεται από την ύπαρξη της σύμβασης άδειας εκμετάλλευσης, η οποία αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας. Το γεγονός, που εξάλλου τόνισε και η Meilland, ότι το τριαντάφυλλο είναι ένα είδος που πολλαπλασιάζεται αγενώς και ότι οι μεταλλαγές του είναι εκ των προτέρων καθορισμένες από τη φύση, όσον αφορά τις ιδιότητες της ομοιογένειας και τη σταθερότητα της ποικιλίας που απαιτούνται για την παροχή έννομης προστασίας, συνεπάγεται ότι αποκλείονται προσπάθειες ή πράξεις δημιουργίας εκ μέρους του Royon, οι οποίες θα ήταν ασυμβίβαστες με τις υποχρεώσεις του έναντι του τότε εργοδότη του. Εξάλλου, το ίδιο το γεγονός ότι υπήρξε «νέα ποικιλία» (η ποικιλία Pitica) κατά την έννοια του νόμου, συνεπάγεται την ανάπτυξη δραστηριότητας δημιουργού που υλοποιείται με τη νέα αυτή ποικιλία, η οποία είναι αναμφισβήτητη ως προς την ύπαρξή της και ως προς το επίπεδο της δημιουργίας που εκφράζει. Ανεξάρτητα από την ενδεχόμενη έλλειψη «προσπάθειας», για δημιουργία νέου είδους, την οποία τονίζει επίσης η Meilland, η «δραστηριότητα δημιουργού», αυτή καθεαυτή, ως ακούσια ή αιφνίδια, δεν είναι επαρκής για να αποκλειστεί η χορήγηση τίτλου προστασίας. Υπενθυμίζεται σχετικά ότι στον τομέα των δημιουργιών νέου φυτικού είδους τόσο ο γαλλικός νόμος (ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 1) όσο και οι νόμοι των άλλων κρατών μελών και η σύμβαση UPOV, στην οποία βασίζονται τα αναφερθέντα νομοθετικά κείμενα, προβλέπουν ρητά ότι για την ανακάλυψη μιας ποικιλίας μπορεί να χορηγηθεί πιστοποιητικό νέου φυτικού είδους, όπως και για τη δημιουργία μιας ποικιλίας στο πλαίσιο εργασιών επιλογής. Επιπλέον η ικανότητα του Royon να παρατηρεί ορθά την εμφάνιση και τις ιδιότητες μιας φυσικής μεταλλαγής είναι συνέπεια μιας προηγούμενης προσπάθειας δημιουργού, τουλάχιστον έμμεσης, και, στην προκειμένη περίπτωση, αυτό επιβεβαιώθηκε από το γεγονός ότι μια πρώτη αρνητική γνώμη της Meilland, μετά από εξέταση της ίδιας ποικιλίας, ανατράπηκε από τα γεγονότα·

β) η υποχρέωση για τον κάτοχο άδειας εκμεταλλεύσεως, η οποία περιέχεται στην ίδια σύμβαση, στο άρθρο VIII, με τίτλο «ΕΓΓΥΗΣΗ», να μην αμφισβητήσει το κύρος των τίτλων προστασίας που αφορούν την ποικιλία που αποτελεί το αντικείμενο της άδειας εκμετάλλευσης:

— η δεύτερη αυτή διάταξη έχει περιοριστικό χαρακτήρα, επειδή στερεί τον κάτοχο άδειας εκμεταλλεύσεως από τη δυνατότητα, η οποία προσφέρεται σε οποιοδήποτε τρίτο, να εξουδετερώσει ένα εμπόδιο που παρεμβάλεται στην οικονομική δραστηριότητα του ασκώντας αγωγή ακυρώσεως, η σοβαρότητα του περιορισμού παραμένει, παρά τις προηγούμενες εξετάσεις και τις επίσημες δοκιμές που προηγούνται της χορηγήσεως πιστοποιητικού νέου φυτικού είδους για μια νέα ποικιλία φυτού: πράγματι, οι εξετάσεις αυτες δεν αποκλείουν πλήρως το ενδεχόμενο να αναγνωρίστηκε κακώς ένα δικαίωμα και δεν σημαίνουν ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να παραιτηθούν εκ των προτέρων από κάθε προβολή αντιρρήσεων ή αγωγή για παραποίηση, όταν, για τις ενέργειες αυτές, έχουν έννομο συμφέρον. Γενικότερα, ακόμη και όταν ο κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης μπορεί να αμφισβητήσει ένα τίτλο πνευματικής ιδιοκτησίας μόνο μέσω των πληροφοριών που του έχουν παρασχεθεί από το δικαιοπάροχο, η διατήρηση του ελεύθερου ανταγωνισμού και ενδεχόμενα η ακύρωση πράξης με την οποία αναγνωρίζεται παράνομα αποκλειστικό δικαίωμα είναι θέματα δημοσίου συμφέροντος και προηγούνται οποιασδήποτε εκτίμησης, όσον αφορά τις προνομιούχες σχέσεις που υπάρχουν

μεταξύ των μερών μιας σύμβασης άδειας εκμετάλλευσης.

(24) Οι περιορισμοί που απορρέουν από τις δύο αυτές διατάξεις είναι αισθητοί.

α) Οι περιορισμοί αυτοί έχουν αισθητά αποτελέσματα στην αγορά των εν λόγω προϊόντων στην Κοινότητα, δεδομένης της ποιοτικής και ποσοτικής σημασίας που έχουν σ' αυτήν την αγορά οι ποικιλίες τριανταφύλλων που ονομάζονται «Selection Meilland». Αυτό είναι ακόμη πιο φανερό άν λάβουμε υπόψη μας ότι μία μόνο ποικιλία, ενδεχόμενα μάλιστα μία μεταλλαγή που ανακαλύφθηκε από ένα δικαιοδόχο, μπορεί να αποκτήσει κυρίαρχη ή μάλιστα δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Επιπλέον, συμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και ιδίως την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1967 στην υπόθεση 23/67 Brasserie de Haecht [1], ο αισθητός χαρακτήρας των περιορισμών που διαπιστώνονται στη συγκεκριμένη περίπτωση κυρίως από το σωρευτικό αποτέλεσμα που προέρχεται από την ύπαρξη στη Γαλλία και στα άλλα κράτη μέλη χιλιάδων παρομοίων συμφωνιών που υποχρεώνουν, για κάθε ποικιλία, τους κατόχους αδειών ή περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης να παραδίδουν στο δικαιοπάροχο όλα τα στοιχεία σχετικά με τις ανακαλυπτόμενες μεταλλαγές και να μην αμφισβητούν το κύρος των χορηγούμενων τίτλων προστασίας. Το γεγονός αυτό καθιστά τους περιορισμούς αυτούς, θεωρούμενους στο σύνολό τους, ακόμα περισσότερο σημαντικούς από οικονομική άποψη. Οι εν λόγω περιορισμοί τείνουν στο να περιέρχονται αποκλειστικά στο δικαιοπάροχο όλες οι ποικιλίες που ανακαλύπτονται από εκατοντάδες κατόχους αδειών εκμετάλλευσης.

β) Οι περιορισμοί αυτοί επηρεάζουν επίσης αισθητά το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, λαμβανομένου κυρίως υπόψη του προαναφερόμενου σωρευτικού αποτελέσματος. Αφενός, η υποχρέωση που βαρύνει τον Royon να μην αμφισβητήσει το κύρος των χορηγούμενων τίτλων προστασίας βαρύνει το σύνολο των κατόχων αδειών ή περαιτέρω αδειών εκμεταλλεύσεως και ισχύει επίσης για τα δικαιώματα της Meilland στα άλλα κράτη μέλη· έτσι ενδυναμώνεται η θέση της Meilland έναντι των ανταγωνιστών της σε όλη την κοινή αγορά· αφετέρου, η υποχρέωση που βαρύνει τον Royon να παραιτηθεί από όλα τα ενδεχόμενα δικαιώματα που έχει επί των μεταλλαγών βαρύνει το σύνολο των κατόχων αδειών ή περαιτέρω αδειών εκμετάλλευσης και καλύπτει τα δικαιώματα του Royon, όχι μόνο στη Γαλλία αλλά και στα άλλα κράτη μέλη. Στερεί τον Royon και γενικότερα τους άλλους κατόχους αδειών εκμετάλλευσης, που έχουν παραχωρηθεί από τη Meilland, από τη δυνατότητα να ασκήσουν διεθνή αυτόνομη επιχειρηματική δραστηριότητα για τον τύπο αυτό της νέας μεταλλαγής, σε παγκόσμιο επίπεδο και κυρίως σε όλη την Κοινότητα.

(25) Πληρούνται συνεπώς οι όροι εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης.

Β. Άρθρο 85 παράγραφος 3

(26) Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3, οι διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 δύνανται να κηρυχθούν ανεφάρμοστες σε κάθε συμφωνία η οποία συμβάλλει στην βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία:

α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών·

β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.

(27) Όσον αφορά την υποχρέωση που υπέχει ο κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης να παραιτηθεί πλήρως από τα ενδεχόμενα δικαιώματά του επί των μελλοντικών μεταλλαγών:

— στην προκειμένη περίπτωση, η υποχρέωση αυτή του Royon δεν αναφερόταν στις δραστηριότητες παραγωγής ή πολλαπλασιασμού ή διανομής της ποικιλίας Sonia, που του είχε παραχωρηθεί βάσει άδειας εκμετάλλευσης, ή των κομμένων ανθέων, που είναι το τελικό προϊόν της ποικιλίας αυτής· αντίθετα, δεν είχε καμία σχέση με τις συνθήκες παραγωγής ή διανομής του εν λόγω προϊόντος, αυτές καθεαυτές, ούτε με οποιαδήποτε πρόθεση ή αποτέλεσμα, ακόμη και έμμεσο, που να συνδέονται με την προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου,

— υπό τις παρούσες συνθήκες, η μόνη δυνατή σχέση μεταξύ της εν λόγω υποχρέωσης του κατόχου άδειας εκμετάλλευσης και της παραγωγής, και διανομής των προϊόντων ή της προώθησης της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, είναι αρνητική σχέση, υπό την έννοια ότι η προσβαλλόμενη ρήτρα είχε ως αποτέλεσμα να στερήσει από τον Royon, τελείως και εκ των προτέρων, τη νέα ποικιλία Pitica, για την οποία θα μπορούσε να αναπτύξει δραστηριότητα, που θα συνέβαλλε στη βελτίωση που αναφέρεται στη συνθήκη. Το μόνο πρακτικό αποτέλεσμα της ρήτρας είναι ότι, στερώντας πλήρως τον κάτοχο άδειας εκμετάλλευσης από τη δυνατότητα αυτή, μειώνει ταυτόχρονα και το ενδιαφέρον του εν λόγω δικαιοδόχου για τις ενδεχόμενες ιδιότητες των μεταλλαγών που θα μπορούσε να εντοπίσει,

— εξάλλου, δεν είναι δυνατό να υποστηριχθεί ότι τα αποτελέσματα της βελτίωσης που αναφέρονται στο άρθρο 85 παράγραφος 3 θα εξασφαλιστούν αυτόματα από το γεγονός ότι η εν λόγω υποχρέωση συνεπάγεται την ευθύνη της επιχείρησης Meilland για οποιαδήποτε πρωτοβουλία σχετικά με την παραγωγή και τη διανομή της νέας ποικιλίας Pitica, η οποία Meilland διαθέτει περισσότερα μέσα στον τομέα αυτό απ' ό,τι ο κάτοχος άδειας εκμετάλλευσης Royon, πράγματι, η εκμετάλλευση τόσο του φυτού— μητέρας, που έχει παραχωρηθεί βάσει της άδειας εκμεταλλεύσεως, όσο και της μεταλλαγής της εντάσσεται αναγκαστικά στο γενικότερο πλαίσιο των επιτακτικών αναγκών διαχείρισης της Meilland και της συλλογής ποικιλιών που διαθέτει, και συνεπώς πραγματοποιείται βάσει των αναγκών αυτών. Για το λόγο αυτό, δεν καταβάλλεται για τη μεταλλαγή η αποκλειστική φροντίδα με την οποία θα την περιέβαλε ο Royon, ο οποίος, για την επιτυχία της, θα χρησιμοποιούσε όλα τα μέσα που διέθετε, όλες τις προσπάθειές του και την άρτια γνώση του στον τομέα της διεθνούς αγοράς. Ο συλλογισμός αυτός ενδυναμώνεται και από το γεγονός ότι, παρά την επιμονή του Royon, η

[1] Συλλογή ΔΕΚ 1967, σ. 532.

Meilland άρχισε να διοχετεύει στο εμπόριο τη νέα ποικιλία Pitica το 1976, δηλαδή πέντε χρόνια μετά την ανακάλυψή της.

Συνεπώς δεν πρόκειται για υποχρέωση που μπορεί να πληροί την πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 85 παράγραφος 3 και τούτο αποκλείει οποιοδήποτε όφελος των καταναλωτών κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου. Τελικά, η υποχρέωση αυτή που βάρυνε τον Royon δεν ήταν αναγκαία για την ικανοποιητική εκμετάλλευση της ποικιλίας Sonia, που του είχε παραχωρηθεί με την άδεια εκμετάλλευσης.

(28) Όσον αφορά την υποχρέωση του κατόχου άδειας εκμεταλλεύσεως να μην αμφισβητήσει το κύρος των τίτλων προστασίας που του έχουν παραχωρηθεί:

— η υποχρέωση να μην αμφισβητήσει το δικαίωμα του δημιουργού νέου φυτικού είδους εμποδίζει τον κάτοχο άδειας εκμεταλλεύσεως, καθώς και οποιοδήποτε τρίτο, που ενδιαφέρεται να εκμεταλλευτεί την ίδια ποικιλία, βάσει άδειας εκμετάλλευσης, να ενεργεί ελεύθερα, στο πλαίσιο των όρων και διεκδικήσεων που αναφέρονται στη σύμβαση άδειας εκμετάλλευσης, πράγμα που αποτελεί εμπόδιο στην τεχνική πρόοδο,

— σε περίπτωση που θα είχε αναγνωρισθεί παράνομα στη Meilland δικαίωμα δημιουργού νέου είδους, ο δικαιοδόχος του θα ήταν, παρ' όλα αυτά, υποχρεωμένος να καταβάλει δικαιώματα ή να αγοράσει τις τριανταφυλλιές, για να εκμεταλλευτεί την προστατευόμενη ποικιλία, και συνεπώς δεν θα ήταν ελεύθερος να την πωλήσει όπου θεωρούσε σκόπιμο, και ιδίως σε άλλες χώρες όπου η ποικιλία αυτή δεν θα προστατευόταν.

Συνεπώς δεν πρόκειται ούτε για υποχρέωση που μπορεί να πληροί την πρώτη προϋπόθεση του άρθρου 85 παράγραφος 3, και αυτό και μόνο το γεγονός αποκλείει επίσης την ύπαρξη όφελους υπέρ των καταναλωτών και την ανάγκη εξέτασης σε σχέση με τις δύο τελευταίες προϋποθέσεις που προβλέπει το ίδιο άρθρο.

(29) Για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω, οι εν λόγω συμβάσεις δεν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες, για να χορηγηθεί απαλλαγή βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3. Κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν η καθυστερημένη κοινοποίηση που έγινε στις 27 Απριλίου 1985 θα μπορούσε να καλύψει την εν λόγω συμβαση, η ισχύς της οποίας έληξε το 1983, ή αν η σύμβαση υπάγεται στις κατηγορίες συμφωνιών που εξαιρούνται απο την υποχρέωση κοινοποίησης, βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17.

III. ΑΡΘΡΟ 3 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΑΡΙΘ. 17

(30) Όταν η Επιτροπή διαπιστώνει παράβαση του άρθρου 85 ή του άρθρου 86 της συνθήκης, μπορεί, δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού αριθ. 17, να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν την παράβαση αυτή. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, δεν υπάρχει πλέον λόγος να υποχρεώσει τα μέρη να παύσουν τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, επειδή η προσβαλλόμενη σύμβαση, που είχε συνάψει ο Royon με τη Richardier στις 28 Οκτωβρίου 1971, καταγγέλθηκε, όταν ο Royon εκχώρησε την επιχείρησή του και πούλησε τις εγκαταστάσεις του «Roses du Capitou» το έτος 1983.

Υπάρχουν εντούτοις λόγοι για τη διαπίστωση παραβάσεων που έχουν ενδεχομένως διαπραχθεί στο παρελθόν· πράγματι, είναι αναγκαίο να διασαφηνιστεί έναντι του κοινού η θέση της Επιτροπής, κυρίως ως προς την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3, όσον αφορά τους σχετικούς περιορισμούς· εξάλου, ο καταγέλλων έχει προφανές συμφέρον για τη διαπίστωση αυτή,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι ακόλουθες διατάξεις της σύμβασης άδειας εκμετάλλευσης, η οποία έχει συναφθεί στις 28 Οκτωβρίου 1971, όπως τροποποιήθηκε το 1974, μεταξύ της URS-F (Richardier) και του R. Royon για την εκμετάλλευση τριανταφύλλων της ποικιλίας Sonia Meilland (σύμβαση «κομμένα άνθη»), συνιστούν παραβάσεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ:

1. Η υποχρέωση που επιβάλλεται, στο άρθρο X της σύμβασης, στο δικαιοδόχο R. Royon να παραδώσει στη Meilland όλα τα στοιχεία σχετικά με οποιαδήποτε μεταλλαγή ανακαλύπτεται στις τριανταφυλλιές της ποικιλίας που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης, ώστε οι μεταλλαγές αυτές να παραμένουν η αποκλειστική ιδιοκτησία της Meilland και να αποφασίζει αυτή μονομερώς σχετικά με την εμπορική τους εκμετάλλευση.

2. Η υποχρέωση που επιβάλλεται σχετικά στο δικαιοδόχο βάσει της νέας διατύπωσης της σύμβασης, μετά την τροποποίηση που έγινε το 1974 (νέο άρθρο XII), που θέτει προθεσμία τριών ετών στο δημοιουργό νέου είδους Meilland, υπολογιζόμενη από την ημερομηνία παράδοσης μιας μεταλλαγής από το δικαιοδόχο, για να λάβει απόφαση μονομερώς, σχετικά με την εμπορική εκμετάλλευση της ποικιλίας αυτής.

3. Η υποχρέωση που επιβάλλεται στο δικαιοδόχο, με τη νέα διατύπωση της σύμβασης, μετά την τροποποίηση που έγινε το 1974 (νέο άρθρο VIII, με τίτλο ΕΓΓΥΗΣΗ), να μην αμφισβητήσει το κύρος των αιτήσεων έκδοσης πιστοποιητικών νέου φυτικού είδους ή των πιστοποιητικών νέου φυτικού είδους που έχουν παραχωρηθεί σ' αυτόν βάσει της άδειας εκμετάλλευσης.

Άρθρο 2

Απορρίπτεται η αίτηση απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, όσον αφορά τις διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 1.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στους

1. SNC Meilland & Cie, 134 Bld Francis Meilland, F - 06600 Antibes.
2. Universal Plant Sarl, 134 Bld Francis Meilland, F – 06600 Antibes.
3. Universal Rose Sélection-France (M. et Mme Francisque Richardier) F – 69 Tassin-la-Demi-Lune.
4. M. René Royon, 128 les Bois de Font Merle, F – 06250 Mougins.

Βρυξέλλες, 13 Δεκεμβρίου 1985.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής